

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Homiliarium Pauli Diaconi - Cod. Aug. perg. 19

Paulus <Diaconus>

[S.l.], [9. Jh.]

Venerabilis Beda presbiter: Homilie zu der Evangelienlesung

[urn:nbn:de:bsz:31-6704](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-6704)

xcviii **I N S C̄ M T H E I**

A P O S T O L I .

L I C S C̄ I N V A S I C M A T H .

In illo tempore. **V**idit ih̄s hominē
sedentem in teloneo mattheum
nomine. & ait illi. **S**equere me. & itaq̄

L**O****M****I****U****A****V****I****N****I****R****A****B****I****U****S**
B**E****D****A****I****·****P****R****I****S****B****I****T****E****R****I****·**
D**E****I****A****D****I****M****·****L****E****C****T****I****O****N****I****·**

Egimus apostolo dicente quia
omnes peccauerunt. & egent

gloria dī. **I**ustificati
per gratiā ipsius. **7**

Qui & iterum inesti-

mabilem eiusdem gratiæ magni-
tudinem commendans ait. **7**

Vbi autem abundauit pecca-
tum. super abundauit gratia. **7**

Quia nimirum quanto graui-
orem dñs in electis suis peccatorū
languorem curauit. tanto ampli-
orem cunctis gratiæ. ^{me} dēntis poten-
tiam monstrauit. **7** **V**nde & ex

lectione euangelica audiui-
mus. quia sedentem in teloneo matheū.
ac temporalibus curis intentum
repente miseratus uocauit. & de

publicano iustum. de teloneario
discipulum fecit. **7** **Q**uem etiam
proficientibus eiusdem gratiæ
crementis. de communis discipulo-
rum numero. ad apostolatus gra-
dum promouit. **7** **N**ec solum p̄-

dicandi. uerum etiam scribendi

euangelium illi ministerium
commisit. **7** **V**t qui ter restrū
omiserat. celestium esse talen-
torum dispensator inciperet.

Quod ob id utiq̄ prouidentia super-
na fieri disposuit. ut nullum
enormitas suorum. nullum nu-
merofitas scelerum. asperanda
uenia reuocaret. cum hunc tantis
mundi nexibus absolutum. tam
caelestem factum conspiceret.
ut communicato cum angelicis
spiritibus uocabulo. euangelista
nominaretur & esset.

Vidit inquit ih̄s hominem sedente
in teloneo mattheum nomine. & ait
illi. **S**equere me. **7** **V**idit autē
non tam corporei intuitus. quam
internae miserationis aspectibus.

Quibus & petrum negantem ut rea-
tum suum cognoscere ac deflere
posset respicere dignatus est. quibus
populum suum egiptia seruitute
depressum ut eriperet aspexit.
dicens ad moysen. **V**idens uidi
ad afflictionem populi mei qui est
in egipto. & gemitum eorum au-
diui & descendi liberare eos.

Vidit ergo hominem. miseratus
est ei. qui humanis tantum stu-
diis deditus. necdumq̄ angelico
nomine dignus extiterat.

Vidit sedentem in teloneo. pertinaci
uidelicet animo temporalibus

lucris inhi autem. Matheum
inquit nomine. Matheus
hebraice. latine dicitur donatus.

Quod profecto nomen illi apte
congruit. quia tantum gratiae
super ne munus accepit.

Nec praeter eundem quodidem mathe
us erat dionimos. nam & leui uo
cabatur. Quod etiam nomen.
eidem gratiae qua donatus est
testimonium perhibet. Interpre
tatur enim additus. siue adsumptus.

Significans qui adsumptus est per
electionem ad no. & additus ad nu
merum gradus apostolici. Hoc
autem illum nomine. marcus & lu
cas. in hac lectione magis appellare
uoluerunt. ne consortem operis eu
angelici. de prisca conuersatione.
palam notabilem redderent.

At uero ubi adde scribendum duode
cim apostolorum catalogum per
uenerunt. tacito leui uocabulo.
matheum illum aperte nuncupa
uerunt. Porro ipse matheus iux
ta hoc quod scriptum est. iustus prior
accusator est sui. uenit amicus eius
& inuestigauit eum. uulgato senomi
ne appellat. cum de teloneo uocatum
narrat. Sed & in catalogo aposto
lorum cum addita mento se publi
carum cognominauit. thomas in
quit. & matheus publicanus. qua
tenus maiorem per hoc publicanus

& peccatoribus. adipiscende salutis
confidentiam praebat. Quam
docendi formulam. paulus quoque
secutus ait. Quia xps ihs uenit
in hunc mundum peccatores salu
facere. quorum primus ego sum.

Sed ideo misericordiam consecutus
sum. ut in me primo ostenderet
xps ihs omnem patientiam. ad ex
emplum eorum. qui credituri sunt
illi in uitam. eternam. Vidit ergo
publicanum. & quia miserando atque
eligendo uidit. ait illi. sequere me.

Sequere autem dixit. imitare.

Sequere dixit. non tam in cesso pedu.
quam executione morum.

Qui enim dicit se in xpomanere. debet
sicut ille ambulauit & ipse ambulare.

Quod est non ambire terrena. non
caduca lucra sectari. Fugere
honores infimos. contemptum
mundi omnem pro celesti gloria
libenter amplecti. Cunctis pro
desse amare. Inurias nulli infer
re. ac sibi in latis patienter sufferre.

Sed & in ferentibus. ad no ueniam
postulare. Non unquam suam.
sed conditoris semper gloriam que
rere. Quot quot ual & secum
ad amorem supernorum erigere.

haec & huiusmodi gerere. xpi est
uestigia sequi. Et surgens inquit
secutus est eum. Non est
mirandum quod publicanus

ad primam iubentis dñi uocem.
terrena quae curabat lucra reli
querit. opibusq; neglectis illius
comitatus quem nil diuitiarum
habere cernebat adhaeserit.

Ipsè enim dñs qui cum foris uerbo uo
cauit. intus in inuisibili instinctu.
ut se sequeretur edocuit. In fun
dens menti illius lumen gratiae
spiritalis. quae intellegeret. quia is
qui a temporalibus auocabat in terris.
incorruptibiles in caelis dare thes
5 auros ualeret. Surgens inquit se
5 cutus est eum. Surrexit ut sequeretur.
7 Dimisit caduca quae gere
bat. ut consequeretur aeterna.
ad quae illum ueritas inuitabat.

Quale est illud esaias. Surge
quid dormis. & exsurge a mortuis.
5 & inluminabit tibi xps. Et fac
5 tum est discumbente eo in domo.
5 ecce multi publicani & peccatores
5 uenientes. discumbebant cum ihu.
5 & discipulis eius. Unus publicani
conuersio. multis exemplum pae
nitentiae & indulgentiae publi
canis ac peccatoribus tribuit.

Non enim dubitandum quia publi
cani ac peccatores esse desierant.
qui cum ihu & discipulis eius dis
cumbant. Nec si in peccatis
perseuerare decernerent. ei qui
sine peccato est conuesci
auderent. Publicani quippe

uocantur. qui uel publice scele
ribus fedantur. uel publicis implican
tur negotiis. Quae sine peccato
aut uix. aut nullatenus ualent
administrari. Et pulchro uere
praesagio. qui apostolus & doctor
gentium erat futurus. in prima
sua conuersione. peccantium post
segregem trahit ad salutem.

Officiumq; euangelizandi quod pro
ficiente merito uirtutum erat
expleturus. a primis iam fidei suae
rudimentis incipit. Neq; enim
solum qui fratrem uerbo erudit.
sed etiam qui exemplo ad meliora
conuertit. ministerium gerit
doctoris. Deniq; idem publica
ni. non tunc solum modo cum dño
discumbebant. uerum & de in
ceptis abiectis saecularibus nego
tiis. ad imitationem mathei illi
sequi gaudebant.

Testante euangelista marco qui
dicit. Multi publicani & peccato
res discumbebant cum ihu & dis
cipulis eius. Erant enim multi
qui & sequebantur eum.

Notandum autem quod lucas haec
referens dicit. quia dñs in domo
eius dem mathei. cum publicanis
discubuerit. & quia ipse con
uiuium illi magnum parauerit.
Qui quidem matheus quantum
ad generale iudicium respicit.

congruam beneficis caelestibus. uicem rependit. ut a quo perennia bona sperabat. illi sua temporalia commodaret.

Eumq; corporalibus epulis reficeret. quo ipse donante gustum spiritualis acceperat suauitatis.

Porro si altiore intellectu quae gesta sunt indagare cupimus. non tantum in domo sua terrestri conuiuium dño corporale exhibuit. sed multo gratius illi conuiuium in domo pectoris sui per fidem ac dilectionem parauit. ipso adtestante qui ait.

Ecce ego sto ad ostium & pulso. si quis auerit uocem meam. & aperuerit ianuam. introibo ad illum & cenabo cum illo & ipse mecum.

Stat quippe ad ostium dñs & pulsat. cum memoriam suae uoluntatis. uel per os docentis hominis uel per suam intus inspirationem. nostro cordi infundit. Audita autem uoce eius. ianuam ut recipiatur aperimus. quando illius siue secretis seu aperitis admonitionibus libenter ad sensum prebemus. & his quae facienda cognouimus perficiendis operam damus. **I**ntra uero & ille nobiscum. & nos cum illo caenamus. quia in cordibus electorum per amoris sui gratiam inhabitat. ut ea semper luce suae praesentiae

reficiat. quatenus ad superna desideria magis magisque proficiant. & studiis eorum caelestibus quasi gratissimis dapibus ipse pascat.

Sequitur. Et uidentes pharisei dicebant discipulis eius. Quare cum publicanis & peccatoribus manducat magister uester. **D**uplici errore tenebantur pharisei. cum magistro ueritatis. de susceptione peccatorum detrahebant.

at derogabunt

Quia & se iustos arbitrabantur. qui superbie fecisti a iustitia longe discesserant. & eos criminabantur iniustos. qui resipiscendo a peccatis. non parum iam iustitiae propinquabant. **I**nuidia namq; fraternae salutis obcecati. recolebant quia publicanus erat matheus. publicanus & peccatores erant multi alii quicum dño discumbebant. sed meminisse nolabant. quia idem matheus sicut lucas scribit relictis omnibus quae gerebat secutus est eum. **S**ed & alii publicanus ac peccatores. eo animo cum illo discumbebant. quo illi deinceps adhaerere disponebant. **E**rrabant ergo pharisei. qui nec aliena nec sua saltem corda nouerant. sed qui nouit occulta cordis. qui uenit quaerere & saluum facere quod perierat. & eos quos iam penitentes susceperat amplius infide confortat. & eos quos adhuc superbos

tolerat & impios. ad humilitatis
ac pietatis gratiam prouocat. 7
Nam sequitur. Non est opus ualen-
tibus medico. sed male habentibus. 7
Ineo & enim quod male habentibus
medicum se aduenisse testatur.
aug & spem optinendae sanitatis
& uitae. eis quide peccatorum suorum
languore turbati. saluatoris ac uiu-
ficatoris magisterium iam sequi
coeperant. 7 In eo autem quod
ualentibus non opus esse medico
dicit. illorum temeritatem redar-
guit. quide sua iustitia presumen-
tes. gratiae caelestis auxilium que-
rere detractabant. 7 Quis namq; ita
iustus esse poterit. ut diuina opitu-
lacione non eget. cum ille quo
innatis mulierum maior nemo est.
de se iohannes aper tissime dicat. 7
Non potest homo accipere quicquam.
nisi fuerit ei datum de celo. 7
Dum uero subiungit. 7 Eunt
autem discite quid est misericor-
diam uolo & non sacrificium. Eis
dem phariseis de falsa iustitia
tumentibus. etiam consilium cor-
rectionis ostendit. 7 Ammonet
namq; eos ut per opera misericor-
diae praesidia conquirant. & non
contemptis pauperum necessitati-
bus. per oblationem se sacrificio-
rum dnm placare confidant. 7
Proposuit autem eis testimonium

de propheta. & hoc illos eunt
discere iussit. 7 Eunt uidelicet
ate meritate stulte uituperatio-
nis. ad diligentiore[m] scripturae
scae meditationem. ut quicum
peccatores suscipientem. contra
scripturarum decreta facere ca-
lumnia bantur. ipse potius intelle-
gerent quae essent di praeepta
nescisse. uel agnita non fecisse. 7
Qui enim cotidianis in templo ob-
lationibus instantes. nulla delin-
quentibus compassione misereban-
tur. patet profecto quia contra
sermonem profeticum. sacrificium
potius quam misericordiam quae-
rebant. 7 At uero dñs qui sicut
scriptum est pertransiit bene-
faciendo & sanando omnes oppres-
sos a diabolo. & quotiens templum
intrauit. magis inibi languentes
curare. erudire nescios. contuma-
ces redarguere. uel etiam foras
deurbare. quam uictimas studuit
offerre. 7 Liqueat utiq; quia uo-
luntatis diuinae quam propheta
monebat iussa perfecit. misericor-
diae scilicet opus exsequendo. & non
sacrificium celebrando. 7 Qui etia
reprehensoribus suis quicere cum
publicanis & peccatoribus man-
ducaret. rationem reddere non
despexit. ut uel sic eos a super-
uacua murmuratione cohiberet.

Sed nos in praesenti quia sermo claudendus est. Unum iohannis testimonium commemorare sufficiat.

Et cum darent inquit quattuor animalia gloriam & honorem & benedictionem sedenti super thronum. uiuenti in saecula saeculorum. procidebant uiginti quattuor seniores ante sedentem in throno. & adorabunt uiuentem in saecula saeculorum. & mittebant coronas suas ante thronum. Oportet namque ut quotiens aeterni regis magnificentiam in sanctis euangeliorum libris praedicare cognouerimus. procidamus humiles ante illum. illius misericordiam deuotis precibus imploremus. & quicquid boni operis habere possumus. non nostris hoc meritis. sed eius semper gratiae tribuamus. Qui sedens in throno patris. una cum spiritu sancto. uiuit & regnat deus in omnia saecula saeculorum. Amen.

**INVIGILIA
NICUS APOSTOLI
LIC SANCTI IULIANI SANCTI IOHANNIS**

In illo tempore. Dixit ihesus discipulis suis. Ego sum uitis uera. & pater meus agricola. & reliqua.

**OMNIA BEATI
AUGUSTINI EPISCOPI DE IERUSALEM
LECTIONE**

Iste locus euangelicus fratres. ubi se dicit dominus uitam. & discipulos suos palmites. secundum hoc dicit. quod est caput ecclesiae. nosque membra eius. mediator dei & hominum homo christus ihesus. Unius quippe naturae sunt. uitis & palmites. Propter quod cum esset deus. cuius naturae non sumus. factus est homo. ut in illo esset. uitis humana natura. cuius & nos homines palmites esse possimus.

Quid ergo est. ego sum uitis uera. Ab illa utique discernitur cui dicitur.

Quomodo conuersa es in amaritudinem uitis alienae. Nam quo pacto est uitis uera. quae expectata est ut faceret uuam. fecit autem spinas.

Ego sum inquit uitis uera. & pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum. tollet eum. Et omnem qui fert fructum purgabit eum. ut fructum plus adferat. Numquid unum sunt agricola & uitis. Secundum hoc ergo uitis christus. secundum quod ait. pater maior me est. Secundum id autem quod ait. ego & pater unum sumus. & ipse agricola est. Nec talis quales sunt qui extrinsecus operando exhibent ministerium. sed talis ut det etiam intrinsecus incrementum. Nam neque qui plantat est aliquid neque qui rigat. sed